

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ 2025

Εξεταζόμενο μάθημα: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
Ημερομηνία: 02 – 06 – 2025
Ώρα ανάρτησης: 12:00

ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ
Φροντιστήριο Μέσης Εκπαίδευσης

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΘΕΜΑ Α1.α.

1. α. *Οι αλυσίδες στους αυχένες τους.*
2. β. *Επάνω και πίσω τους, σε απόσταση.*
3. β. *δημιουργούν τις σκιές που οι δεσμώτες θεωρούν πραγματικότητα.*

ΘΕΜΑ Α1.β.

- «**παρ' ἧν**» : αναφέρεται στη λέξη «**όδόν**»
- «**ὑπὲρ ὧν**» : αναφέρεται στη λέξη «**παραφράγματα**»

ΘΕΜΑ Β1

Στο απόσπασμα της ενότητας που μας δόθηκε βασικός εκφραστικός τρόπος που χρησιμοποιεί ο Πλάτωνας για να παρουσιάσει το μύθο του είναι η αλληγορία. Η αλληγορία είναι ο εκφραστικός τρόπος με τον οποίο συγγραφέας άλλα λέει κι άλλα εννοεί. Πρόκειται λοιπόν για μία συνεχή μεταφορά ή παρομοίωση. Μια αλληγορία συνεπάγεται πως όσα λέγονται έχουν κι ένα άλλο επίπεδο σημασιών, πως οι λέξεις, οι έννοιες και οι περιγραφές, έχουν πέρα από την κυριολεκτική τους και μία συμβολική σημασία. Η αλληγορία διακρίνεται για το μεταφορικό και εικονοπλαστικό της λόγο, την συμβολική της γλώσσα και το διδακτικό χαρακτήρα - στοιχεία που κεντρίζουν το ενδιαφέρον των αναγνώστη. Ο Πλάτων την χρησιμοποιεί για να συμπληρώσει μια αυστηρή φιλοσοφική απόδειξη, ώστε να κάνει κατανοητές έννοιες που είναι πολύ δύσκολο να εξηγηθούν με τη λογική ανάλυση. Λειτουργεί λοιπόν η αλληγορία ως αναγκαίο συμπλήρωμα της διαλεκτικής μεθόδου.

Πιο συγκεκριμένα, ο Σωκράτης καλεί τον Γλαύκωνα να φανταστεί την εικόνα μιας υπόγειας κατοικίας που έχει την μορφή σπηλιάς (*Ἴδὲ γὰρ ἀνθρώπους οἷον ἐν καταγείῳ οἰκῇσαι σπηλαιώδει*). Η είσοδος της απέχει πολύ από το βάθος και είναι ανηφορική (*ἀναπεπταμένην πρὸς τὸ*

φῶς τὴν εἴσοδον ἐχούσῃ μακρὰν παρὰ πᾶν τὸ σπήλαιον), με αποτέλεσμα το φῶς του ἡλίου να μην μπορεί να εισχωρήσει στο εσωτερικό της. Στο εσωτερικό του σπηλαίου βρίσκονται ἄνθρωποι, ἐγκλειστοὶ ἀπὸ τὴν παιδική τους ηλικία (ἐν ταύτῃ ἐκ παίδων ὄντας), οἱ οποίοι ἔχουν δεμένα καὶ τὰ πόδια καὶ τὸν αὐχένα τους σε δεσμὰ (ἐν δεσμοῖς καὶ τὰ σκέλη καὶ τοὺς αὐχένους). Τα δεσμὰ δεν τους επιτρέπουν να στρέψουν το κεφάλι γύρω (κύκλῳ δὲ τὰς κεφαλὰς ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἀδυνάτους περιάγειν) καὶ ἔτσι εἶναι ἀναγκασμένοι να μένουν ἐκεῖ ἀκίνητοι καὶ να κοιτοῦν διαρκῶς στὸν τοῖχο τοῦ σπηλαίου που βρίσκεται ἀπέναντι τους.

Πίσω ἀπὸ τους δεσμώτες καίει φωτιά ἀκόμα ἡ λάμψη τῆς ὁποίας εἶναι τὸ μόνο φῶς που ὑπάρχει στὸ εσωτερικό τοῦ σπηλαίου. Ἀνάμεσα στὴ φωτιά καὶ τους δεσμώτες περνάει ἓνας δρόμος ὁ ὁποῖος εἶναι σε ὑψηλότερο ἐπίπεδο ἀπὸ αὐτὸ που βρίσκονται οἱ δεσμώτες (*μεταξὺ δὲ τοῦ πυρὸς καὶ τῶν δεσμοτῶν ἐπάνω ὁδόν*). Παράλληλα, πίσω ἀπὸ τὸ δρόμο αὐτὸ ἔχει χτιστεῖ ἓνα τοιχίον (*παρ' ἧν ἰδὲ τειχίον παρῳκοδομημένον*), πίσω ἀπὸ τὸ ὁποῖο κινούνται ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι μεταφέρουν ὁμοιώματα φυσικῶν ἀντικειμένων ἐμβίων καὶ ἀβίων που ὑπάρχουν ἔξω ἀπὸ τὸ σπήλαιο. Τα ὁμοιώματα ἐξέχουν ἀπὸ τὸ τοιχεῖο καὶ οἱ σκιές τους ἀντικατοπτρίζονται στὸν τοῖχο που βρίσκεται ἀπέναντι ἀπὸ τὰ μάτια τῶν δεσμοτῶν, με τὴ βοήθεια τῆς φωτιάς.

Οἱ δεσμώτες, ἐπειδὴ ἔχουν συνεχῶς τὸ βλέμμα τους στραμμένο στὸν τοῖχο τοῦ σπηλαίου, δεν μποροῦν να δουν κατευθεῖαν τὰ πραγματικὰ ἀντικείμενα πέρα νομίζουν ὅτι σκιές εἶναι τὰ ἀληθινὰ. Ζοῦν σε μία πλάνη, καθὼς δεν ἔχουν ἀντιληφθεῖ ὅτι πρόκειται γιὰ σκιές. Ἡ πλάνη τους ἐνισχύεται ἀκόμα περισσότερο καθὼς νομίζουν ὅτι οἱ ὁμιλίες που ἀκοῦνε προέρχονται ἀπὸ τὶς σκιές (*Εἰ οὖν διαλέγεσθαι οἷοί τ' εἶεν πρὸς ἀλλήλους, οὐ ταῦτα ἡγῆ ἂν τὰ ὄντα αὐτοὺς νομίζειν ἄπερ ὀρῶεν*), ἐφόσον δεν ἔχουν ἀντιληφθεῖ ὅτι πίσω τους ὑπάρχουν ἄνθρωποι που μεταφέρουν ἀντικείμενα καὶ οἱ ὁποῖοι συνομιλοῦν μεταξὺ τους.

Ο Σωκράτης παραλληλίζει τὸν κόσμον τοῦ σπηλαίου, τὸν αἰσθητό, με τὴν πολιτικὴ κοινωνία τῆς ἐποχῆς του. Θεωρεῖ λοιπὸν, ὅτι στὴν κοινωνία τοῦ κυριαρχεῖ τὸ σκοτάδι, τὸ ψεῦδος καὶ ἡ ἀμάθεια. Οἱ συμπολίτες του, οἱ Ἀθηναῖοι εἶναι δέσμιοι τῆς ἀπαιδευσίας, ἀδρανεῖς καὶ

παθητικοί δέκτες των γεγονότων, χειραγωγούμενοι από τους δημαγωγούς. Επιπλέον, δεν αντιλαμβάνονται ότι βρίσκονται στο σκοτάδι. Η κατάσταση θα ανατραπεί μόνο όταν εκπαιδευμένοι, δηλαδή φιλόσοφοι, αναλάβουν την εξουσία και οδηγήσουν τους ανθρώπους έξω από το σπήλαιο, στον κόσμο των Ιδεών, στον κόσμο της νόησης, ο οποίος γίνεται αντιληπτός μόνο με τη χρήση της λογικής και όχι των αισθήσεων.

Με τις λέξεις παιδεία και απαιδευσιά που χρησιμοποιεί ο Σωκράτης, ορίζεται μία πρώτη θεματική για το μύθο του σπηλαίου: ο Πλάτων θα μιλήσει αλληγορικά περί παιδείας και έλλειψη παιδείας. Γενικότερα, στην πολιτεία η αναφορά στην παιδεία γίνεται πάντα σε σύνδεση με την ηθική διαπαιδαγώγηση των πολιτών. Μάλιστα, στο μύθο του σπηλαίου, η αναφορά στην παιδεία έχει και γνωσιολογικό περιεχόμενο: πως μπορεί ο άνθρωπος να γνωρίσει την αλήθεια και μάλιστα το αληθινά υπαρκτό.

ΘΕΜΑ Β2 - ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Στο απόσπασμα από την αλληγορία της πολιτείας, μέσω της εικόνας του σπηλαίου, ο Σωκράτης παρουσιάζει δεσμώτες με δεσμά στα πόδια και στους αυχένες (*έν δεσμοῖς καὶ τὰ σκέλη καὶ τοὺς αὐχένους*) οι οποίοι είναι υποταγμένοι στις αισθήσεις τους, τις οποίες εμπιστεύονται τυφλά. Για το λόγο αυτό θεωρούν τις σκιές που αντικρίζουν στον τοίχο απέναντι τους ότι είναι τα πραγματικά αντικείμενα (*τοὺς γὰρ τοιούτους πρῶτον μὲν ἑαυτῶν τε καὶ ἀλλήλων οἶει ἅν τι ἑωρακέναι ἄλλο πλὴν τὰς σκιὰς τὰς ὑπὸ τοῦ πυρὸς εἰς τὸ καταντικρὺ αὐτῶν τοῦ σπηλαίου προσιππιούσας*). Η κατάστασή τους δικαιολογείται γιατί βρίσκονται στο Σπήλαιο από την παιδική τους ηλικία (*ἢ ἐκ παίδων ὄντας ἐν δεσμοῖς*) και είναι ο μόνος κόσμος που έχουν γνωρίσει.

Κατά τον Πλάτωνα, βέβαια, ο αληθινός κόσμος είναι αυτός που προσεγγίζεται με τη λογική και όχι με τις αισθήσεις. Παρόμοια, οι άνθρωποι της εποχής του Σωκράτη είναι δέσμιοι των προκαταλήψεων τους, αφού δέχονται άκριτα ό,τι τους υποδεικνύουν οι δημαγωγοί ή η απαιδευτοί πολιτικοί που κυβερνοῦν και σε καμία περίπτωση δεν

αντιλαμβάνονται την πλάνη τους, ούτε δύνανται να προσεγγίσουν την αλήθεια.

Στο απόσπασμα του έργου «1984» του Τζώρτζ Όργουελ, που μας δόθηκε, εκφράζεται αντίστοιχη άποψη. Συγκεκριμένα, το απολυταρχικό κόμμα που κυβερνά κατασκευάζει μία ψευδή πραγματικότητα χρησιμοποιώντας μηχανισμούς προπαγάνδας, προκειμένου να πείσει τους πολίτες να πιστέψουν ό,τι αυτό επιβάλλει (*το Κόμμα θα ανακοίνωνε ότι δύο και δύο έκαναν πέντε, κι εσύ θα έπρεπε να το πιστέψεις*). Άρα, και εδώ οι πολίτες ζουν μία παραποίηση της πραγματικότητας, καθοδηγούμενοι από τους κυβερνώντες.

Στην δεύτερη παράγραφο του αποσπάσματος του Όργουελ, τονίζεται ότι το κόμμα που θα κυβερνούσε απαιτούσε οι πολίτες να μην αποδέχονται ό,τι βλέπουν (*Το Κόμμα σου έλεγε να απορρίπτεις τη μαρτυρία των αυτιών και των ματιών σου*). Μάλιστα, επισημαίνεται ότι αυτή ήταν η βασική του θέση (*Ήταν η τελική και σημαντικότερη εντολή του*), κάτι βέβαια που κάνει έναν πολίτη, τον Γουίνστον, να δυσανασχετεί (*βούλιαξε στη σκέψη της τεράστιας δύναμης που παραιτασσόταν εναντίον του*), αφού είναι σα να αισθάνεται να περιορίζεται η ελευθερία του (*«Ελευθερία είναι η ελευθερία να λες ότι δύο και δύο κάνουν τέσσερα»*) και να γίνεται έρμαιο όσων ασκούν την εξουσία. Ο Γουίνστον λοιπόν, φαίνεται να αντιλαμβάνεται την πλάνη και τις μάταιες υποδείξεις των ηγετών, ξεσπά και θεωρεί χρέος του να υπακούσει στην λογική του. Από την άλλη πλευρά, στο απόσπασμα της Πολιτείας οι δεσμώτες είναι έρμαιοι των αισθήσεων τους και ούτε που φαντάζονται την ύπαρξη μιας άλλης καταστάσης από αυτήν που βιώνουν. Κάτι ανάλογο συμβαίνει και με τους συμπολίτες του Σωκράτη (*Όμοίους ήμιν, ἧν δ' ἐγώ*), οι οποίοι όχι μόνο δεν έχουν φτάσει στην αληθινή γνώση, αλλά ούτε αντιλαμβάνονται ότι βρίσκονται στο σκοτάδι.

Από τα παραπάνω, είναι σαφές ότι οι πολίτες οφείλουν στηριζόμενοι τη λογική τους να απελευθερωθούν από τα όποια δεσμά τους επιβάλλονται από την εκάστοτε εξουσία και να οδηγηθούν στην αλήθεια, προτάσσοντας την πραγματική γνώση.

ΘΕΜΑ Β3

1. οισοφάγο
2. φόρος
3. φορέματα
4. φέριμο
5. φερέφωνο

ΘΕΜΑ Β4

1. **ΛΑΘΟΣ** (σελ. 35)
2. **ΛΑΘΟΣ** (σελ. 35)
3. **ΣΩΣΤΟ** (σελ. 88)
4. **ΣΩΣΤΟ** (σελ. 36)
5. **ΛΑΘΟΣ** (σελ. 90)

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΘΕΜΑ Γ1

Κοιτούσε συχνά τον εαυτό της προσέχοντας εάν κάποιος άλλος την κοιτάζει, και πολλές φορές έριχνε βλέμματα στην σκιά της. Όταν πλησίασαν κοντά στον Ηρακλή αυτή που αναφέρθηκε πρώτη

προχωρούσε με τον ίδιο τρόπο (βήμα), ενώ η άλλη επειδή ήθελε να προλάβει έτρεξε προς τον Ηρακλή και είπε. Σε βλέπω Ηρακλή να απορείς ποιο δρόμο να πάρεις στη ζωή. Εάν κάνεις εμένα φίλη (σου) θα σε οδηγήσω στον πιο ευχάριστο και εύκολο δρόμο, και θα γευτείς όλα τα ωραία, χωρίς να δοκιμάσεις δυσκολίες στη ζωή.

ΘΕΜΑ Γ2

Στο απόσπασμα αυτό περιγράφεται η συνάντηση του Ηρακλή με δύο γυναίκες, την Αρετή και την Κακία, και οι δύο μεγάλου αναστήματος. Η Αρετή είχε ευπρεπή εμφάνιση και φαινόταν ευγενής από τη φύση της. Το σώμα της ήταν στολισμένο με αγνότητα (καθαρότητα) και στα μάτια της ήταν φανερή η σεμνότητα που την διέκρινε. Το χαρακτηριστικό της σωφροσύνης κυριαρχούσε στο παράστημά της και φορούσε ένα λευκό ένδυμα. Η κακία από την άλλη φαινόταν καλοθρεμμένη και μαλθακή (απαλή). Επιπλέον είχε καλλωπιστεί για να φαίνεται πιο άσπρη και πιο κόκκινη από ότι ήταν στην πραγματικότητα, ενώ στεκόταν με τέτοιο τρόπο ώστε να μοιάζει ψηλότερη. Το βλέμμα της ήταν στραμμένο ψηλά και φορούσε ένα ρούχο που αναδείκνυε τη νεανική ομορφιά της.

ΘΕΜΑ Γ3.α.

- ο **γυναῖκας** □ τῆς γυναικός
- ο **φύσει** □ τῆς φύσεως
- ο **τὸ σῶμα** □ τοῦ σώματος
- ο **καθαρότητι** □ τῆς καθαρότητας

ΘΕΜΑ Γ3.β.

- **φανήναι** : φάνηθι
- **μεγάλας** : μειζόνων
- **ιδεῖν** : ὁψομένη
- **ἐπισκοπεῖν** : ἐπεσκόπει (και ἐπεσκοπεῖτο)
- **ἄξω** : ἀγάγωμεν
- **οὐδενὸς** : οὐδεμιᾶ

ΘΕΜΑ Γ4.α.

1. **ιδεῖν**: *εἶναι* **απαρέμφατο** της αναφοράς στο επίθετο *εὐπρεπῇ*
2. **τῆς φύσεως**: γενική συγκριτική στο επίθετο συγκριτικού βαθμοῦ *ὀρθοτέραν*
3. **τῷ Ἡρακλεῖ**: αντικείμενο στο **απαρέμφατο** προσδαμεῖν
4. **ἀποροῦντα**: κατηγορηματική μετοχή (μέσω του ρήματος αἰσθήσης ὀρῶ) που αναφέρεται στο αντικείμενο του ρήματος σε
5. **φίλην**: κατηγορούμενο στο ἐμέ
6. **τῶν καλεπῶν**: γενική αντικειμενική στο επίθετο ἄπειρος

ΘΕΜΑ Γ4.β.

εἰ τις ἄλλος αὐτὴν θεᾷται: δευτερεύουσα ονοματική πλάγια ερωτηματική πρόταση ολικῆς ἀγνοίας, μονομελῆς. Εκφέρεται με οριστική «θεᾷται» που δηλώνει το πραγματικό και λειτουργεῖ ως αντικείμενο στο **απαρέμφατο** ἐπισκοπεῖν.

Επιμέλεια απαντήσεων:

Χριστοδουλάκης Κωνσταντίνος

Τσιρώνη Στέλλα

Σωμαράκη Ελένη

Ταβερναράκης Νίκος

Σωπασής Νίκος

ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ

